

ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน
ของผู้บริหารระดับกลางในรัฐวิสาหกิจไฟฟ้า

นายจงดี มากทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4606-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 21370461

THE ASSOCIATION BETWEEN BUDGETARY PARTICIPATION AND
JOB SATISFACTION OF MIDDLE MANAGERS IN
THE ELECTRICAL STATE ENTERPRISES

Mr.Chongdee Makthong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-4606-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณกับความ
พึงพอใจต่องานของผู้บริหารระดับกลางในรัฐวิสาหกิจไฟฟ้า

โดย

นายจดี มากทอง

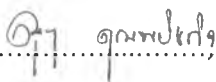
สาขาวิชา

การบัญชี

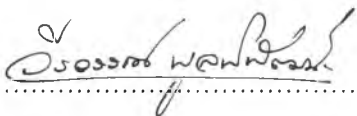
อาจารย์ที่ปรึกษา

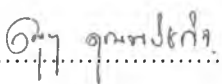
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุชา คุณพนิชกิจ

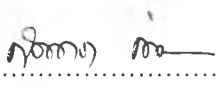
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุชา คุณพนิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุชา คุณพนิชกิจ)

..... กรรมการ
(คุณสมทรง คำชาย)

นายจดี มากทอง : ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณกับความพึงพอใจ
 ต่องานของผู้บริหารระดับกลางในรัฐวิสาหกิจไฟฟ้า. (The Association between Budgetary
 Participation and Job Satisfaction of Middle Managers in the Electrical State Enterprises)
 อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตฤชา คุณพนิชกิจ, 112 หน้า. ISBN 974-17-4606-7.

งบประมาณแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารองค์กร จากผลการศึกษาใน
 อดีตพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารระดับกลางมีผลในเชิงบวกต่อ
 ความพึงพอใจต่องาน และผู้บริหารระดับกลางเหล่านั้นจะมีความพึงพอใจมากขึ้นหากการประเมิน
 ผลงาน พิจารณาจากความสำเร็จของงบประมาณที่มีส่วนร่วมในการจัดทำนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่ง
 ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ การประเมินผลการปฏิบัติ
 งานที่ให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณ กับความพึงพอใจของผู้บริหารระดับกลาง
 ตำแหน่งผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย จำนวน 279 คน ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้า
 ส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้านครหลวง งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็น
 เครื่องมือในการรวบรวมผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัด
 ทำงบประมาณมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความพึงพอใจต่องาน และความพึงพอใจต่องาน
 จะสูงขึ้นหากองค์กรมีการประเมินผลงานโดยให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณ งาน
 วิจัยนี้จึงได้ผลสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้เคยศึกษามาแล้ว

ภาควิชา..... การบัญชี.....ลายมือชื่อนิสิต..... *ทศพร อดิ* *อดิ*
 สาขาวิชา..... การบัญชี.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *อ.ทศพร อดิ*
 ปีการศึกษา..... 2546.....

448 21877 26 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD: BUDGETARY PARTICIPATION / JOB SATISFACTION / PERFORMANCE
EVALUATION BASED ON BUDGET'S ACHEIVEMENT /

CHONGDEE MAKTHONG : THE ASSOCIATION BETWEEN BUDGETARY
PARTICIPATION AND JOB SATISFACTION OF MIDDLE MANAGERS IN THE
ELECTRICAL STATE ENTERPRISES. THESIS ADVISOR :

ASSISTANT PROFESSOR DANUJA KUNPANITCHAKIT, Ph.D., 112 pp.

ISBN 974-17-4606-7.

Participative Budget is a primary tool in organization management. From previous studies, it was found that there was a positive association between budgetary participation of middle managers and job satisfaction. Moreover, job satisfaction increased when performance evaluation was based on that budget's achievement. This research, therefore, studies the association among levels of budgetary participation, performance evaluation based on budget's achievement, and job satisfaction. The groups of interest are 279 middle managers in three electrical state enterprises namely : the Electricity Generating Authority of Thailand, the Metropolitan Electricity Authority, and the Provincial Electricity Authority. This research is a field research using questionnaires as a tool to collect data.

The research using regression analysis finds that the levels of budgetary participation and job satisfaction have positive association. In addition, the association between budgetary participation, and job satisfaction will increase as the performance evaluation is based on budget's achievement. The results, hence, are consistent with the prior findings.

Department.....Accountancy..... Student's signature..... *CH Makthong*

Field of study.....Accounting..... Advisor's signature..... *Danuja Kunpanitchakit*

Academic year.....2003.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความช่วยเหลือจากท่านผู้มีพระคุณหลายท่าน ทั้งนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตनुชา คุณพนิชกิจ อาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆในการวิจัยตลอดจนติดตามความคืบหน้าของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีตลอด ขอกราบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์ ประธานกรรมการที่ให้ข้อคิดแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความเรียบร้อยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณบิดา-มารดาและครอบครัวของข้าพเจ้า เพื่อนๆ ร่วมชั้นที่ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นกำลังใจสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ฑ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ข้อสมมติฐานการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 วรรณคดีปริทัศน์.....	5
แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ.....	5
การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ.....	6
การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน.....	11
การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณกับระบบผลตอบแทน.....	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	17
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	17
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	18
การทดสอบแบบสอบถาม.....	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น.....	24
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	27
ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ.....	29
ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	34

ข้อมูลการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำคัญของงบประมาณ.....	51
การทดสอบสมมติฐาน.....	54
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	88
รายการอ้างอิง.....	90
ภาคผนวก.....	93
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	112

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามองค์กร.....	17
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของการตอบกลับจำแนกตามรัฐวิสาหกิจ.....	27
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของการตอบกลับจำแนกตามเพศ.....	28
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของการตอบกลับจำแนกตามอายุ.....	28
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของการตอบกลับจำแนกตามระดับการศึกษา.....	29
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของการตอบกลับจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง งานปัจจุบัน.....	29
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของการตอบกลับจำแนกตามข้อความที่ใช้วัดระดับของการ มีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ	30
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละและค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการ มีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ.....	33
ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อความที่ใช้วัดความ พึงพอใจต่องาน ด้านความพึงพอใจต่องาน.....	35
ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละและค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความ พึงพอใจต่องาน ด้านความพึงพอใจต่องาน.....	37
ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อความที่ใช้วัดความ พึงพอใจต่องาน ด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากองค์กร.....	38
ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละและค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความ พึงพอใจต่องาน ด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากองค์กร.....	41
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อความที่ใช้วัดความ พึงพอใจต่องาน ด้านความก้าวหน้าในองค์กร.....	42
ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละและค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความ พึงพอใจต่องาน ด้านความก้าวหน้าในองค์กร.....	44
ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อความที่ใช้วัดความ พึงพอใจต่องาน ด้านผู้ร่วมงานในองค์กร.....	45
ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละและค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความ พึงพอใจต่องาน ด้านผู้ร่วมงานในองค์กร.....	47

ตารางที่ 4.16	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อความที่ใช้วัดความพึงพอใจต่องาน ด้านการควบคุมขององค์กร.....	48
ตารางที่ 4.17	จำนวนและร้อยละและค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่องาน ด้านการควบคุมขององค์กร.....	50
ตารางที่ 4.18	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อความที่ใช้วัดความพึงพอใจต่องานในภาพรวม.....	51
ตารางที่ 4.19	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อความที่ใช้วัดระดับการประเมินผลที่ให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณ.....	52
ตารางที่ 4.20	จำนวนและร้อยละและค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการประเมินผลงานที่ให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณ.....	54
ตารางที่ 4.21	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานงบประมาณและความพึงพอใจต่องาน ด้านความพึงพอใจต่องาน.....	56
ตารางที่ 4.22	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านความพึงพอใจต่องาน.....	56
ตารางที่ 4.23	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานงบประมาณและความพึงพอใจต่องาน ด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากองค์กร.....	58
ตารางที่ 4.24	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากองค์กร.....	58
ตารางที่ 4.25	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานงบประมาณและความพึงพอใจต่องาน ด้านผู้ร่วมงานในองค์กร.....	59
ตารางที่ 4.26	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านผู้ร่วมงานในองค์กร.....	60
ตารางที่ 4.27	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานงบประมาณและความพึงพอใจต่องาน ด้านความก้าวหน้าในองค์กร.....	61
ตารางที่ 4.28	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านความก้าวหน้าในองค์กร.....	61
ตารางที่ 4.29	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานงบประมาณและความพึงพอใจต่องาน ด้านการควบคุมในองค์กร.....	63

ตารางที่ 4.30	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านการควบคุมในองค์กร.....	63
ตารางที่ 4.31	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณและความพึงพอใจต่องาน.....	64
ตารางที่ 4.32	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณกับความพึงพอใจต่องาน.....	65
ตารางที่ 4.33	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณและการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านความพึงพอใจต่องาน.....	66
ตารางที่ 4.34	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณและการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณกับความพึงพอใจต่องานด้านความพึงพอใจต่องาน.....	67
ตารางที่ 4.35	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณและการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านความพึงพอใจต่องาน.....	67
ตารางที่ 4.36	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณ การประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณ และ Interaction ของตัวแปรอิสระกับความพึงพอใจต่องาน ด้านความพึงพอใจต่องาน.....	69
ตารางที่ 4.37	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณ การประเมินผลงานให้ความสำคัญกับสำเร็จของงบประมาณและ Interaction ของตัวแปรอิสระกับความพึงพอใจต่องาน ด้านความพึงพอใจต่องาน.....	69
ตารางที่ 4.38	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณ การประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณและ Interaction ของตัวแปรอิสระกับความพึงพอใจต่องาน ด้านความพึงพอใจต่องาน.....	69
ตารางที่ 4.39	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงานประมาณและการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากองค์กร.....	72

ตารางที่ 4.49	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณและการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านการควบคุมในองค์กร.....	81
ตารางที่ 4.50	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณและการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน ด้านการควบคุมในองค์กร.....	82
ตารางที่ 4.51	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณและการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน.....	84
ตารางที่ 4.52	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณและการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน	84
ตารางที่ 4.53	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณและการประเมินผลงานให้ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณกับความพึงพอใจต่องาน	84

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
แผนภาพที่ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณกับตัวแปรที่สนใจศึกษา.....	3
ภาคผนวก	
แผนภาพที่ ผ.1 การทดสอบการแจกแจงข้อมูลของระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ.....	107
แผนภาพที่ ผ.2 การทดสอบการแจกแจงข้อมูลของความพึงพอใจต่องานด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน.....	108
แผนภาพที่ ผ.3 การทดสอบการแจกแจงข้อมูลของความพึงพอใจต่องานด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากองค์กร.....	108
แผนภาพที่ ผ.4 การทดสอบการแจกแจงข้อมูลของความพึงพอใจต่องานด้านความก้าวหน้าในองค์กร.....	109
แผนภาพที่ ผ.5 การทดสอบการแจกแจงข้อมูลของความพึงพอใจต่องานด้านผู้ร่วมงานในองค์กร.....	109
แผนภาพที่ ผ.6 การทดสอบการแจกแจงข้อมูลของความพึงพอใจต่องานด้านการควบคุมขององค์กร.....	110
แผนภาพที่ ผ.7 การทดสอบการแจกแจงข้อมูลของความพึงพอใจต่องานในภาพรวม.....	111
แผนภาพที่ ผ.8 การทดสอบการแจกแจงข้อมูลของการประเมินผลงานที่ให้ ความสำคัญกับความสำเร็จของงบประมาณ.....	114